

Södermanlands-Nerikes Nation

MAJHÄLSNING

till landsmännen

13

UPPSALA 1940

INNEHÅLL:

	Sid.
Från vår till vår	3
Tal för Kvinnan	23
Landsmännen	25
Nationens ämbetsmän	29
Utgående balanser	31
Studentskorna i Nationen	34
Nationshusets förebild	44
"Sörmlandsbygden"	45
Veteranerna	46

Från vår till vår.

Sista april inledde under hävdvunna former vårfirandet 1939. Efter ett extra landskap, på vilket landsmännen utdelade årets kamratstipendium, "Einar Petris Minne", till sin uppskattade teaterdirektör, jur. stud. P. A. Persson, ställdes färden till Slottsbacken, där studentkårens vice ordförande, fil. lic. Eva Wennerström, hälsade våren välkommen. Fackeltåget till Gillet leddes som vanligt av Sven Sernander under musik av Hornboskapen, som var bättre än någonsin tillförne. Ett stort antal både äldre och yngre landsmän hade mött upp och Nationen hade även nöjet att se ett par danska studenter i sin krets; en av dem blev så förtjust att han på hösten förlade sina studier till Uppsala såsom medlem av Nationen.

Under aftonen uppvaktades Värmlands Nation där traditionella "skändningar" till båda parters uppbyggelse utbyttes av nationernas kuratorer, hrr Annell och Viotti.

Följande dag ingick med strålande vackert väder och en skir vårstämning, som ytterligare förhöjde trevnaden på den lyckade majmiddagen på Nationen. Bland våra gäster märktes vår nyblivne hedersledamot dir. Ernst Åquist med fru, doc. Sievers från Helsingfors, dr. Martha Persson Henning, dir. Fritiof Söderbäck med fru samt naturligtvis Rutger Sernander. Dir. Åquist installerades i Nationen av Förste Kurator och mottog som insignium en studentmössa och tackade i ett vackert, personligt hållet tal, i vilket han anknöt till sin barndom i Södermanland och sitt livsverk i Närke. Tal höllos av doc. Sievers, dir. Söderbäck och Inspektor, samt av Andre Kurator, som ägnade hembygden en högstämmd hyllning, och Krönikören Sven Björkman ("Esse") uppläste en livligt uppskattad krönika på vers. Frampå eftermiddagen skedde utfärd till Polacksbacken pr bil och buss med Hornboskapen i täten. Efter den obligatoriska exercisen, ledd av Martin Sjöström och Sven Sernander, avslutades dagen på Nationslokalen.

Vid vårbalen den 13 maj gästades Nationen av de båda nylänningarna agr. stud. Nils Gustaf Borgström och fil. stud. Victor Procopé.

Från majmiddagen våren 1939.

Från vänster: adjunkt Cederblad, prof. Sernander, prof. Sahlgren, dir. Åquist och bibl. Samzelius.

Efter den traditionsenligt firade vårfestdagen företogs en lugn och stilla utfärd till Sigtuna, som i det vackra försommarvädret visade sig från sin fagraste sida. Efter lunch på stadshotellet demonstrerades staden med sina minnesmärken.

På kvällen hölls avskedsfest för finländarna på Flustret delvis under Rutgers värdskap.

Nationens klubbmästarinna Ulla Flodkvist och klubbmästare Erik Reuterswärd under denna vår äro värda en honnör för det utmärkta sätt på vilket de löste sina svåra och krävande uppgifter.

Som Nationens representanter vid vårfesterna i Finland avreste följande dag jur. stud. Per Axel Persson och med. kand. Sven Kraepelien, där de som Nylands nations gäster undfägnades andligen och materiellt så som endast den finska gästfriheten kan.

Vid vårterminens sista landskap, som hölls den 20 maj, valdes prof. Helge Nelson i Lund till hedersledamot i Nationen. Till förste kurator valdes fil. lic. Ingvar Hedlund och till bibliotekarie fil. kand. Gunnar Holmquist. Inom Nationen hade man länge diskuterat att underlätta kuratorernas arbete genom att inrätta en särskild sekreterarebefatt-

ning. Det förslag till en sådan, som förelåg till detta landskap, godtogs emellertid icke. Till innehavare av Nationens enskilda stipendium utsågs jur. stud. Sten Edstam.

Under sommarmånaderna sköttes kuratelet av den avgående kuratorn Annell och av andre kuratorn Kraepelien.

Sommarens hembygdskurs var förlagd till det natursköna Mellösa i Södermanland. Söndagen den 18 juni öppnades kursen av Landshövding Bo Hammarskjöld och Mellösa Hembygdsförening hälsade kursdeltagarna välkomna i ett hjärtligt anförande av disponent Nils Eriksson på Flenmo. Vår kursledare, kand. Gunnar Westerlind, hade nedlagt ett långvarigt och intensivt arbete på denna kurs och programmet var också både mäktigt och gediget. Nationen står i stor tacksamhetsskuld till honom och disponent Eriksson, som icke blott under kursen ägnade sin mesta tid åt alla de skiftande arrangementen, utan även på sin gård härbärgerade ett flertal av deltagarna. Han hade med amerikansk fart uppfört en kavaljersflygel med sovrums, en stor matsal och kök, i vilket skolkökslärarinnan fröken Tronders stod för den materiella välfägnaden för de sammanlagt omkring tjugofem deltagarna. Utom i Flenmo voro några inkvarterade i Mellösa och några få i Hälleforsnäs.

Föredrag omväxlade med exkursioner. Läroverksadjunkt Carl Cederblad föreläste medryckande över våra 20-åringars kunnighet och okunnighet, fil. dr. Olof Arrhenius över jordmänsförhållanden i Mellösa och deras samband med tidigare bebyggelse. Under exkursioner i trakten visades ett flertal minnesmärken från flydda tider, fyndorter från både äldre och yngre stenåldern, fornborgar samt natur och kultur av i dag. Dessa utflykter leddes av baron E. Hermelin, licentierna Ivar Schnell och Sten Florin. Den senare höll ytterst intressanta föredrag om stenålderslandskapet i Södermanland och om socknens äldsta bebyggelsehistoria. Licentiat Schnell skildrade hur det var att åka genom landskapet i gästgivartrilla och kalesch och magister Torsten Lagerstedt underhöll sina uppmärksamma åhörare med skildringar av livet under 1600-talet. Föredrag hölls även av magistrarna L. Hellberg, G. Annell, P. Dohlwitz och fil. kand. G. Holmquist. Kursen avslutades den 24 juni då biskop Gustaf Aulén i Mellösa församlingshem höll föredrag om en resa till Palestina och direktör Carl August Wicander på kvällen höll högtidstal.

Vid en kyrkokonsert i Mellösa kyrka medverkade operasångare Folke Andersson och kand. Bertil Lauritzen. Bland gästerna märktes liksom vid invigningshögtidligheten Prins Wilhelm.

Detta redan digra program utökades oväntat. Sveriges teateramatörers riksförbund skulle samtidigt hållit en stämma i Hälleforsnäs och

därvid uppföra ett av regissör Lydén författat skådespel i tre akter med motiv från traktens historia. Stämman inställdes och det föll på studenternas lott att jämte ordsbefolkningen uppträda som agerande. Kvällstimmarna och tiden mellan föreläsningarna ägnades åt repetitioner och överallt på Flenmo stötte man på dramatiskt konverserande grupper, vilket på tillfälliga gäster stundom gjorde ett något bisarrt intryck. Någon tid för bad och vederkvickelse och lättjefullt mediterande i någon skogsdunge, blev det ingalunda, vilket kändes ganska hårt i den tropiska temperaturen. I gengäld blev behållningen så mycket större. Under regissörerna Lydén och Lindahls ledning uppfördes skådespelet icke mindre än tre gånger inför tusentals åskådare och gjorde stor lycka. Kostymeringen i dräkter från Skansen bidrog nog icke så litet till framgången.

Med vemod och saknad vände på midsommardagen de trötta men nöjda kursdeltagarna hemåt.

Den 14 juli firades 50 årsminnet av den första "bastiljstormningen" på Nationen under synnerligen stor anslutning inte minst av äldre landsmän. För första gången hade två kvinnliga deltagare insmusslats, nämligen kårens vice ordförande och studentkårens kamrer fröken Ebba Hultgren, den senare icke i sin egenskap av sörmländska utan som fröken Wennerströms "adjutant". Detta enligt egen och med acklamation allmänt omfattad uppfattning.

Före själva stormningen bjöd Rutger Sernander på förfriskningar ute på Linnés Hammarby och berättade om Linnés liv ute på Hammarby.

En av de första dagarna i augusti gästades Nationen av Mariefreds Hembygdsförening under ledning av magister Myrdal. De omkring 140 deltagarna besökte först högmässan i domkyrkan, varefter den besågs med andre kurator som ciceron. Därefter följde kaffe på Nationen och en improviserad underhållning med musik av Burman och Lauritzen, kåseri om studenten i Uppsala av Gunnar Holmquist och spridda delar av Mohrens sista suck framförd av Torgil Ringmar.

Mot slutet av augusti avåts kräftsexa, för första men troligen inte sista gången i Arkadiens pelargång.

Så började höstterminen den första september under dystra och osäkra framtidsutsikter. Den nye bibliotekarien Gunnar Holmquist inkallades omedelbart i kronans tjänst och återkom inte på hela terminen. Även förste kurator inkallades men återkom efter något mer än en månad. Bibliotekariesysslan sköttes på landskapets uppdrag av fil.

stud. Ulla Flodkvist och som förste kurator vikarierade magister Lars Hellberg. Även andre kurator var inkallad en tid men kunde dock sköta sitt ämbete själv. I stort sett var dock Nationens numerär ganska oförändrad under hösten även om stormaktskriget på många sätt satte sina spår i Nationens liv. Så måste t. ex. en planerad nationsafton inställas på grund av ringa anslutning. Recentiorsgasken avhölls traditionellt med Lasse Hellberg som kurator och Gunnar Annell och Sven Svensson som "skändare".

Med den förre kuratorn Annell som ordförande hölls höstterminens första landskap den 26 september. Utöver de redan nämnda valen av tjänsteförättande ämbetsmän kan nämnas att fil. stud. Astrid Myrin valdes till klubbmästarinna. Vidare beslöt landskapet att i stadgarna infoga en bestämmelse att landsmännen vid inskrivningen skulle inlämna porträtt.

Redan på ett extra sammanträde den 29 april 1939 hade nationsfullmäktige givit förvaltningsdirektionen i uppdrag att låta iordningsställa ritningar och entreprenadhandlingar för ett bostadshus på nuvarande Carthagos plats. I och med krigsutbrottet kom nybyggnadsfrågan i ett helt annat läge. På fullmäktiges sammanträde den 11 nov. visade skattmästaren en del skisser, men i övrigt hade förvaltningsdirektionen ställt planerna på ett nybygge på framtiden, vilket vann fullmäktiges gillande.

På detta sammanträde behandlades även frågan om nationshusets restaurering. Insamlingen hade nu fortskridit så långt att ett belopp på omkring 39,000 kronor fanns disponibelt. Någon väsentlig ökning av detta belopp kunde man på grund av kriget ej vänta sig, och de ursprungliga planerna på en omfattande restaurering måste därför överges. Eftersom behovet av reparation och uppsnygning av nationen med tiden blivit alltmer kännbart beslöt fullmäktige att låta förvaltningsdirektionen själv bestämma om reparationen och dess omfattning. Skattmästaren och förvaltningsdirektionen ha därefter fortsatt arbetet, anbud ha infordrats, arkitektförslag granskats och debatterats. Förvaltningsdirektionen har kompletterats med ett av Nationens landskap utsett smakråd för val av möbler och textilier och i vår ha planerna antagit en bestämd form med i detalj gående förslag. Nedre hallen skall möbleras, musikrummet utökas genom att musikgarderoben borttages samt kuratorsrummet utökas och helt ommöbleras. Detta kan tjäna som prov på de viktigare förändringarna. När reparationen skall göras har man ännu inte bestämt något om. Mycket talar för att vänta på bättre tider, men erfarenheterna från förra kriget

mana till handling innan penningvärdet sjunkit för långt och materien blivit alltför kristidsbetonad.

Efter fullmäktiges sammanträde följde traditionell gåsmiddag. Nationen hade härvid äran att som sina gäster förutom inspektorsparet se överste Helmer Bratt med fru och bland mera långväga resenärer märktes disponent och fru Werner Risberg från Hasselfors samt bankdirektör Westberg från Katrineholm och bankkamrer Bylund från Örebro. Under middagen svarade Lasse Hellberg för en utmärkt väl framförd krönika, bordsvisan var författad av Erik Jonsson och ett synnerligen originellt tal till kvinnan och gåsen hölls av Erik Reuter-svärd.

På höstterminens sista landskap den 4 dec. valdes jur. stud. Ake Mossler till andre kurator. Vidare beslöt man enhälligt att till Nylands Nation i Helsingfors översända anslaget för representation i Finland, tvåhundra kronor, att av nylänningarna användas efter eget gottfinnande. Det överlämnades sedermera av dem till Nylands Södra Lotta-Svärd-förening. Till klubbmästare efter Gunnar Atmer valdes jur. stud. Olof Humble, som dock i samband med den samma dag anbefallda partiella mobiliseringen inkallades och ännu inte varit i tillfälle att fungera. T. f. bibliotekarien Ulla Flodkvist och bankkamrer Ewert Jonsson valdes till seniorer.

Studentskornas egen fest, Luciafesten, blev den succé man blivit van att vänta sig. Som "Lucas" fungerade med den äran Torsten Lagerstedt. En skämtsam julklappsutdelning ökade trevnaden.

Vårterminens första landskap den 5 februari valde t. f. bibliotekarien Ulla Flodkvist till ordinarie och studentkårens ombudsman, nyblivne licentiaten Sixten Björkblom valdes till senior. Emedan denna termin inkallelserna till militärtjänst blivit många och på goda skäl kunde väntas bli långvariga, hade underlaget i form av terminsavgifter i den på höstterminen antagna staten för år 1940 blivit osäkert; budgeten hotade att lämna ett stort underskott och det blev nödvändigt att höja terminsavgifterna. Landskapet fastställde den mindre terminsavgiften till 10 och den större till 29 kronor, en ökning med 1 resp. 3 kronor. Ett ganska gammalt önskemål fick nu sin slutliga lösning. Landskapet fastställde nämligen reglemente för pressombudet, som i hemortens tidningar genom artiklar och referat från nationslivet skulle bidra till att upprätthålla kontakten mellan hemorten och de studerande. I realiteten har Nationen under några år i jur. stud. Sten Edstam redan haft ett pressombud och erfarenheterna därav ha varit goda.

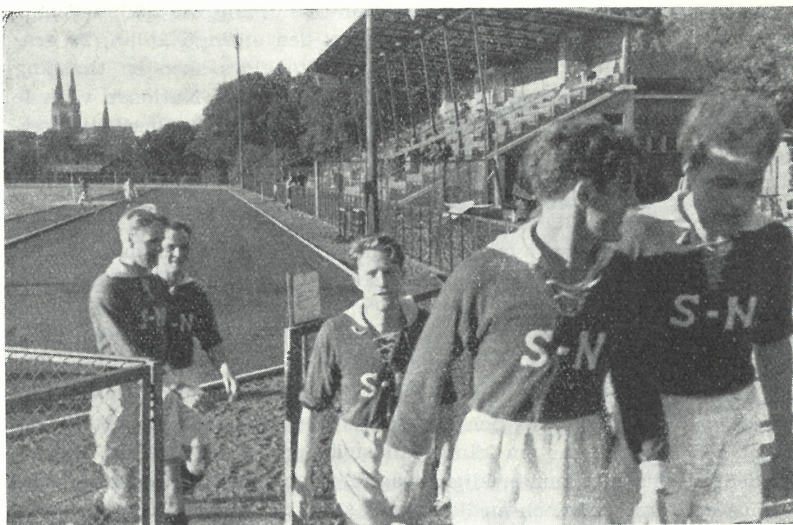
Den 18 februari anordnades under stor tillslutning ett slädparti med inspektorsparet i spetsen. Väl påpälsade i den stränga kylan, 20 grader under noll, företogo landsmännen vid facklors sken en timplågfärd i stadens omgivning, efter vilken glöggen på Nationen värmdes ljuvligt. Aftonen avslutades med dans till den utmärkta nationsorkestern.

Väl var tillslutningen stor på slädpartiet, men nationsaftonen den 9 mars överträffade alla förväntningar med ett deltagarantal av inemot hundra personer. Den nyvalde teaterdirektören Erik Jonsson stod för underhållningen med ett cabaretprogram, vilket väl höll standarden från tidigare vårterminer, då såväl Torgil Ringmar som Esse Björkman varit fantasifulla föregångare i genren. Programmets huvudnummer var en pastisch på en aktuell teaterpjäs och kallades "Vår lilla nation", bestående av några scener med inflikade kommentarer. Den på samma gång litterära och humoristiska stilen medförde att lustigheter och antydningar om kända landsmän undvikits; i stället var det studentmiljöns allmänmänskliga svagheter och reaktioner som gisslades på ett förstående och medkännande sätt. Särskilt stor lycka gjorde några av teaterdirektören på egen hand framförda dialoger, kallade "Kring en kyss på tre språk", parodier på amerikansk, fransk och tysk ljudfilm. Efter det mer än timslånga programmet följde sexan och aftonen avslutades med dans.

Sista april och första maj firades i all stillhet. Det vackra tåget upp till Slottsbacken bibehölls, men festligheternas mera materiella sidor ströks från programmet. Man hade även beslutat att inställa vårfesten och vårbalerna; kvar var endast Allmänna Sångens vårkonsert, som dock samlade fullt hus.

Med den energiske docent Sörbom i spetsen fortsätter landsmännen sin motionsgymnastik och har nu tagit sin tredje inteckning i följd i vandringspriset för flitigt deltagande. I fotboll hemförde Nationen Kapten Bergmans vandringspris, sedan den svåraste konkurrenten Västgöta Nation blivit besegrad i finalen med 3—1. Även i den vita sporten ha landsmännen utmärkt sig. Under Studenternas idrottsförenings hösttävlingar segrade Britta Forssell i damsingle och Lennart Ljunggren—Britta Forssell i mixed. I masstävlingarna i simning kom Nationen på tredje plats och i nationstävlingarna i skidloppning segrade Olof Lagerberg.

Kriget återverkade på nationslivet i många avseenden. De många inkallelserna till militärtjänst och därmed följande svårigheter har redan antytt. Förutom höjningen av terminsavgifterna ha besparingar

. Nationens fotbollslag lämnar planen på studenternas idrottsplats efter den segerrika finalen mot Västgöta Nation.

måst göras i stor utsträckning. Rumstemperaturen har i nationalslokalen hållits låg, snarare under än över 15 grader, övervakningen har under den kalla vårterminen hållits avstängd och landsmännen ha fått spela sitt alltid lika populära brädspel och läsa sina tidningar i yttre biblioteksrummet. Även en icke föraktlig besparing av ljus har härigenom ernåtts.

Uthyrningen av Arkadien har vållat svårigheter, som dock i hög grad bemästrats genom tillfällig uthyrning, till stor del åt vid regementet inkallade från annan ort, som önskat eget rum i staden. Genom beslut av förvaltningsdirektionen befriades de inkallade från sina kontrakt med Nationen om de så önskade. Moratorium på handlån har beviljats alla inkallade.

Redan i april 1939 beviljade nationsfullmäktige en anhållan från Uppsala Luftförsvarskommitté att Nationen skulle till stadens luftvärn skänka 1 kr. för varje tusental kronor av sina fastigheters taxeringsvärde, d. v. s. 560 kronor. Under vårterminen har ett skyddsrum iordningställt i källaren till S:t Larsgatan 6 A och fönsterskydd anskaffats för nationshuset och Nationens övriga fastigheter. De värdefullare böckerna i biblioteket ha nedpackats och jämte nationens arkiv

I 20 graders kyla samlades landsmännen till skjutövningar på I 8:s bana.

sänts till en gård utanför Uppsala och även Nationens tavlor skola skickas till säkrare plats.

Redan förra våren påbörjades en registrering av studentskor för beredskapsarbeten, som senare blev obligatorisk. Studentskorna ha med nit och intresse ägnat sig åt de olika kurser som anordnats i luftskydd, sjukvård, vissa jordbruksarbeten och telefon samt i pistolskjutning.

Stickning av knäskydd, hjälmkydd, muddar och allt vad en soldat behöver i den vägen har flitigt bedrivits inte bara hemma på rummen och vid studentskornas terep utan även på landskap och andra mer officiella sammanträden. Resultatet har varit imponerande.

Tidigt denna vårtermin började Torsten Lagerstedt och Lasse Hellberg intressera landsmännen för beredskapsskjutningar och några dagar efter terminens första landskap bildades en skyttegrupp på nationen, vilkens styrelse utgjordes av initiativtagarna och Gunnar Atmer. I nationalslokalen hölls instruktioner och riktövningar. Även kulsprutegevär och luftvärnskulspruta demonstrerades. En luftpistol och sedermera även ett luftgevär anskaffades och intresset var så stort att den förra bokstavligen blev utsliten. Exemplet vann snabb efterföljd på andra nationer, tanken hade nog förefunnits latent, men Nationen var den första att omsätta den i praktiken. I samarbete med Uppsala

Skyttegille och Akademiska skytteföreningen övades skjutning med mausergevär på banan vid Grindstugan. Den starka kylan förmådde inte hämma intresset, men just som rörelsen började taga god fart ingrep ödet i form av tillfällig ammunitionsbrist och skarpskjutningen måste för en tid inställas.

Landskapet hade till grundplåt för denna Nationens verksamhet givit 50 kronor och fröken Sigröd Ohlsson-Persson gav frikostigt 150 kr. Ytterligare bidrag inflöto från docent Blum, lektor Essén, professor Sahlgren, bibliotekarie Samzelius och bokhandlare Wallin.

Insamlingar till förmån för Finland ha understötts av Nationen genom att de tecknade bidragen förskötterades av nationskassan och därefter om så önskades debiterades på terminsräkningarna. Så insamlades i november 67 kronor till förmån för Helsingfors evakuerade. Summan är ju blygsam, men kriget hade då ännu icke brutit ut. Ett betydligt bättre resultat, 321 kronor, gav insamlingen till jaktplan i februari månad.

Vår hedersledamot doktor Martha Persson-Henning var en tid verksam i Vasa och bland äldre landsmän märkas läkarna Erik Hasselström, Axel Odelberg och Morits Simon, som arbetade i de svenska ambulanserna i Finland. Redan vid finsk-ryska krigets utbrott reste landsmannen Helge O. Backlund till Helsingfors och till frivilligkåren anslöto sig Ingvar Morin, Erik Reuterswärd, Arne Stade, Sven Sundström och Ivar Wallensteen.

I början av april återvände många landsmän, som varit inkallade till neutralitetsvakten i Norrland, men glädjen blev ej lång. Utbrottet av kriget i Norge medförde ytterligare inkallelser och Nationen har sedan dess varit ganska avfolkad. Nationslokalerna rekvirerades för militärt bruk under nära fjorton dagar, möbler och all lös inredning utflyttades, på de pappklädda golven breddes halm för de nyinkallade soldaterna och nationshuset bevakades dag och natt av bl. a. förre förste kurator Annell. På gården ordnade lottorna för kompaniets förplägnad. Vi äro glada över, att vårt speciella kompani skötte sig väl och att nationshuset inga skador led under denna tid.

Nu i maj ha flera kvinnliga studenter och icke vapenföra sådana ifört sig militärdräkt och avlöst till luftbevakning inkallade jordbrukare för att på så sätt bidra till landets materiella beredskap.

Nationen har mist många av sina forna landsmän under det gångna året.

Alvar Högbom föddes i Örebro 1894 och tog studenten vid Karolinska läroverket vårterminen 1912. Under sin studenttid i Uppsala var han Nationens klubbmästare vårterminen 1917 — en ganska svår tid för en klubbmästare; vanorna från förkrigstidens rejäla sexor och rikliga konfonium utan några som helst åtstramningar, allt till ett synnerligen hyfsat pris, levde kvar i friskt minne under det att priserna stego och varuknappheten satte in, ja med en månads spritförbud. Men Alvar Högbom var mäktig att göra det bästa av situationen och vi hans kumpaner från denna tid skola med glädje komma ihåg hur roligt och trevligt allt kunde ordnas under de föreliggande omständigheterna.

Släkttidningarna förde Alvar Högboms studier till naturforskningen, särskilt till Norrland och dess geologi. Fil. kand. 1917, fil. lic. 1921 disputerade 1925 på en avhandling "De geologiska förhållandena inom Stekenjokk-Remedalens malmtrakt" och promoverades samma år till filosofie doktor.

Hans livsgärning knöts tidigt till Sveriges geologiska undersökning och där främst just till Norrland, bl. a. till malmfälten. Vintrarnes skrivbordsarbete, en resa till Nord-Amerika och en till Grekland, annars var det fältarbetena i Norrland! Och där lade han nog tidigt under det rastlösa arbetet grunden till en ohälsa, som i augusti 1939 fick en akut tillspetsning. Han stupade i sitt arbete.

Sven Sernander.

Bland de upplevelser, som jag avgjort uppför på vinstsidan, räknar jag bekantskapen med **Erik Hamnström**. Minnen av honom har jag från två miljöer: från Uppsala och från Stockholm. Bekantskapen formerades hösten 1898, då H. efter i Stockholm fullgjorda extraordinarieår tillträtt adjunktstjänst i historia och modersmålet vid Uppsala läroverk. Mitt första, helt ytliga, intryck av honom innebar en liten besvikelse: jag hade hört, att hans far, kyrkoherden Knut Hamnström i Torsåker, var den klangfulle man, som åt nationen tonsatt Bernhard Elis Malmströms sång: "Känner du landet, det härliga, rika . . .?" Erik Hamnströms kortvuxna gestalt hade ingenting av den apolliniskt smärta resning, hans alldagligt modellerade ansikte med de närsynt, en smula illmarigt plirande ögonen intet av den flykt och den lyriska fjärrsyn, som jag i inbillningen förband med tonsättarnamnet Hamnström. När en av mina matlagskamrater en dag anförtrödde mig, att hans dåvarande provårshandledare i historia, alias Erik Adolf Daniel Hamnström, var "en genialisk man", var därför min replik, att allting här i världen är *relativt*, varefter jag avskrev kamratens omdöme som uppenbarligen överdrivet och som en typisk yttring av den prov-

årsmentalitet, som ifråga om beröm så som klander inte har bruk för något mellanregister. — Ett av mina sista Uppsala-minnen av E. Hamnström har jag från våren 1902, då hans gradualavhandling (om freden i Fredrikshamn, år 1809) ventilerades. Jag har ännu minne av den stillsamma slagfärdighet, varmed han bemötte fakultetsopponentens, docenten Nils Edéns, eleganta anmärkningar. Som flertalet åhörare av tornejet var jag då totalt okunnig om tyngden av den ordinarie arbetsbörda, som tryckt avhandlingens författare under det läsår, då han haft den otacksamma och hopplösa uppgiften att söka åstadkomma en formell sammanfattning av ett forskningsarbete, som på grund av ekonomiska svårigheter måst avbrytas, innan det ännu vare sig kvantitativt eller kvalitativt hunnit slutföras.

Lyckan var mig huldare, än jag strängt taget förtjänat: den förde mig än en gång samman med Erik Hamnström och det inte flyktigt utan så, att jag verkligen lärde känna honom. Hösten 1905 möttes vi på Södra Latin, där han då började sin tjänstgöring som transporterad ordinarie adjunkt, medan jag själv förde en grön extralärares mera prekära existens. Vi hade ett enande intresse, de klassiska studierna. I den s. k. Grekiska Cirkeln, en fri sammanslutning med förnämligt förflutet, träffades vi och några likasinnade en gång i månaden hos varandra under mera angenäma än enkla former. I den filologiska debatten om de grekiska texterna deltog väl H. mera sällan, men vid de sena timmarnas symposion lät han sitt ömsom ystra, ömsom beska skämt flöda så mycket ymnigare, en kretsens borne Aristofanes. Med rörelse minns jag de glada år jag tillhörde en humanistisk krets, där den själfulla glädjens talan fördes av män sådana som Erik Staaff, Erik Hamnström och Henning Wijkmark.

Livets helgdagar njöt Erik Hamnström så glatt och tacksamt som trots någon. Å andra sidan var han en omutligt plikttrogen arbetare i den pedagogiska gärningens vardagsid. Han var en både intresserad och rivande lärare, som aldrig för ett ögonblick slog av på kraven på exakta och översiktliga kunskaper. Underbetyg behövde han så gott som aldrig utdela, men intet betyg erhöles utan ordentligt arbete från elevens sida. Censorerna i studentexamen respekterade honom.

Hans förhör voro respektingivande; undervisningen var inte målande och detaljrik, den blev inte gärna entusiastisk, men linjerna voro mästerligt skarpa och klara, och strävandet att se verkligheten bakom fenomenen var påtagligt. En lidelse hade han, låt vara i det yttre be-
härskade kärleken till fosterlandet; den gav sig då och då tillkänna genom en lätt skälvnig, som skar igenom de sträva och karska tonfallen. Konservativ var han till hela sin läggning; nyheter så i religion som i politik och litteratur avvisade han både av smak och av grund-

sats, men hans konservatism var ej den senila oförmågans, snarare präglades den av intellektuell skärpa. Till hela sin läggning var han därtill utpräglat viril, detta ända därefter, att han var obenägen att erkänna Selma Lagerlöfs storhet som författare. Över huvud røjde han ingen håg att tillbedja tidens idoler, helst då de uppträdde med dagsaktualitetens hallstämpel. I vad mån han bar sin personliga åskådning mer än tillbörligt till torgs i undervisningen, är svårt att avgöra; säkert är i varje fall, att han hade svårt att undertrycka sin personliga åsikt och att hålla inne med ett infall, som rann honom i hågen, helst om det hade karaktären av en sarkasm. Någon krigsivrare eller krigshetsare var han för ingen del, men han hyste en djup misstro mot alla försök att genom pacifistiska patentlösningar avskaffa kriget. Betecknande både för hans inställning och hans formuleringskonst är ett yttrande av honom i januari 1916, alltså under det förra världskriget. Välmenta försök pågingo då som bäst att på interparlamentarisk väg utröna möjligheterna att få slut på kriget. En av kollegerna vid Södra Latin, B., uppehöll sig då i Haag i detta vällovliga syfte. Vid Södra Latin hörles i dennes frånvaro kollegium, där det gällde att bl. a. fastställa storleken av elevernas normalavgift till ljus- och vedkassan. En kraftig avgiftshöjning förordades av rektor, som hänvisade till de på grund av krigsblockaden abnormt höga kokspriserna. Plötsligt ljuder Hamnströms markerade, sträva röst: "Herr Ordförande! Mitt yrkande är bordläggning av avgiftsfrågan: det får inte anses uteslutet, att vår kollega B:s konfidentiella démarche i Haag kommer att ha till omedelbar följd en avsevärt sänkning av de just nu onekligen mycket höga kokspriserna".

Det är klart, att en så manlig, frispråkig och begåvad kamrat som Hamnström alltid kunde påräkna gehör, när han under lektionsrasterna kände sig manad att upplåta sin mun. Vid kollegiefesterna hörde det till frimureriet att söka locka honom till ett improviserat anfö-
rande; hans parodiska vändningar till nedsättande av egen värdighet och upphöjande av kamraters fiktiva förtjänster brukade framkalla åskor av skratt.

Erik Hamnström var omtyckt inte bara för sin förmåga att väcka munterhet: han var också uppskattad, ja, vördad för sina gedigna karaktärsegenskaper. En ärligare, självständigare och oegennyttigare människa, än han var, möter man sällan. Den tunga arbetsbörda, han årtionden igenom bar, var inte allenast uttryck för en mycket stor arbetsamhet, han måste helt enkelt bära den för att ekonomiskt göra rätt för sig. En ovanlig hjälpsamhet gentemot anförvanter och andra, som vid skilda tillfällen vädjat till hans goda hjärta, hade ådragit honom en synnerligen besvärande skuldsättning, som han endast lång-

samt lyckades frigöra sig från. Hans anspråklöshet för egen del var utomordentligt stor. Det som föll sig tyngst för hans intellektuella och läslustiga natur, var den försakelse ifråga om bokinköp, som den ekonomiska ramens begränsning påtvang honom. Men Erik Hamnström var inte bara en bokälskare: han var därjämte en verkligt lärd man, varom vittnar en lång rad av lärda arbeten, som bära hans författarnamn, däribland Södermanlands-Nerikes nations historia, utgiven 1905.

Långsamt mattades hans hårt anspända arbetskraft. Den ene efter den andre av de gamla vännerna rycktes bort. Hans hustru, som med sitt klara huvud och sin humoristiska anläggning i mycket delat hans intressen, skördades av döden. Från detta slag hämtade sig åldringen aldrig. Han klagade icke, han bar även denna förlust med en stoikers yttre hållning, men han var bruten. Sensommaren 1939 lades han ned på ett sjukläger, från vilket han icke mer skulle resa sig, och en klar höstdag — det var den 18 september — fick han lämna den jordiska tillvaron.

Med vördnad, tillgivenhet och saknad vårda vi, hans vänner, minnet av en sällsynt rik, god och självständig människa, en man och det i allo.

Nils Lundqvist.

Sam Jansson var den medlem av vår nation, vars bekantskap jag tidigast gjorde. Sommaren 1884 träffades nämligen han och jag i hans föräldrahem, bergsmansgården Brotorp i Lindesbergs landsförsamling. Mild och sympatisk är den bild jag av honom bevarar från detta sammanträffande i de tidiga barndomsåren. När vi nästa gång träffades, var han en ovanligt reslig, helskäggsprydd örebrostudent, som i Uppsala ämnade studera levande språk. Hans fysionomi var alltjämt mild och sympatisk, hans ton lugnt gemytlig, och på studiehuvudet var det tydligen inte något fel: han tog en snabb och vacker fil. kand. examen och ovanpå den en god licentiatexamen. Gick så med stor framgång provår vid Södra Latin. Den därpå följande karriären blev inte den man kunnat vänta: snart knöts han vid Beskowska skolan som högt betrodd och starkt arbetsbelastad lärare i språk. Redan tidigt torde han ha ekonomiskt intresserat sig i företaget, och vid d:r Sten Lagergrens avgång från föreståndarbefattningen övertog Sam Jansson chefskapet, varjämte han också inom kort torde ha blivit så gott som ensam ägare till läroanstalten. Både organisatoriskt, expeditionellt och undervisningstekniskt hade han därmed tagit på sig en ganska tung börda; som dessutom hans hälsa inte längre var särdeles stark, måste han snart uppge tanken på fullföljandet av det vetenskapliga arbete, som han under sina första stockholmsår planlagt och på ett lovande sätt igångsatt. Därtill kom, att han tidigt fick ett intresse, som hos

honom starkt konkurrerade med det vetenskapliga: världsspråket esperanto. Den insats, han på detta område gjort i form av intensiv organisatorisk verksamhet och brett lagd propaganda, kan knappast överskattas.

Men främst ägnade han sig åt sin kära skola, som helt visst förorsakade honom en god del bekymmer, icke minst undervisningstekniska sådana, men som också i hög grad ägde hans kärlek och intresse. Av lärjungar och lärare vid skolan var han å sin sida i lika grad uppburden och avhållen, ljus och varmhjärtad, som han till hela sin läggning var. Med oro och sorg mottogs därför av alla underrättelsen, att hälsa och arbetskraft inte längre stodo bi utan att han måst lägga arbetet i andra händer och intaga sjuksängen. När så en dag det budet spred sig, att den käre rektorn och läraren kallats hädan, blev sorgen i Beskowska skolan lika bitter som allmän.

Hos alla dem, som haft förmånen känna Sam Jansson, var vid hans bortgång saknaden uppriktig. De bevara minnet av en ljus, god och renhjärtad människa.

Nils Lundqvist.

Landshövding Gustaf Sederholm.

Nationens hedersledamot, förre landshövdingen **Gustaf Sederholm** avled den 18 december 1939 i en ålder av 71 år.

När budet nådde mig om Gustaf Sederholms bortgång, steg ur smärtan och saknaden fram en mångfald av minnesbilder, icke en och en utan hopade, påträngande. Min blick stannade slutligen för en, i sig själv obetydlig men i all sin enkelhet belysande. Bilden har givits mig av en av våra gemensamma vänner, själv en högt begåvad och högt kultiverad man. Min sagesman satt för åtskilliga år sedan vid Gustaf

Sederholms sida under en sammankomst, där stridens vågor gingo höga. Gustaf Sederholm var gång efter annan i elden med klara, kraftiga och sakrika anföranden; dess emellan genomläste och undertecknade han diverse handlingar, som förelades honom av vaktmästare eller andra, under det att han till synes förstrött lyssnade till olika talaras längre eller kortare inlägg. "Och samtidigt", tillägger min sagesman, "förde han med mig en diskussion om viljans frihet. Samtalet låg på ett högt plan. En mycket märkelig man".

Minnesbilden synes mig typisk. Den ger något av den lugna kraft, den klara intelligens, den manliga resning, som var utmärkande för Gustaf Sederholm. Han var först och sist en arbetets man och, när det gällde, också en stridens. Han älskade icke striden för dess egen skull och sökte den icke, men han undandrog sig heller aldrig att kämpa för det mål han satt sig före, närhelst han fann kampen oundviklig. Med den manliga stridbarheten förenade han emellertid också en sällsynt förmåga att med fast hand sammanföra och ena olika meningar kring riktlinjer och till beslut, som syntes honom rätta och gagneliga. Han var en boren ledare. Han ägde av naturen en resning sådan, att han vida höjde sig över mängden. Han såg längre än de flesta och arbetade på lång sikt. Under hans lugna och kloka ögon, under hans fasta och förfarna händer ordnades och tillrättalades mängen gång förhållanden, som för flertalet kunde synas rent kaotiska. Han såg icke sällan framkomliga vägar, där andra mötte till synes stiglös mark. Och fanns ej väg, gav han sig ingen ro, förrän väg var bruten.

Gustaf Sederholm var en handlingens man. Rastlöst arbetade han från den tidiga morgonstunden till nattens sena timmar. Han krävde mycket av sina medarbetare, av sina närmaste, men mest krävde han av sig själv. Den vila han unnade sig, bestod nog vanligen endast i växling av arbete. Hans tanke, hans vilja sökte ständigt nya uppgifter. Arbetet var för honom ett livsbehov, mödan hans glädje. Nulla dies sine linea.

Men var Gustaf Sederholm en handlingens man, så var han i lika hög grad en ordets. Hans språk, såväl det skrivna som det talade, var märgfullt och personligt. De tomma fraserna, den anspråksfulla medelmåttan plågade honom. Ur den levande verkligheten grep han sina bilder och framlade dem klart, logiskt och övertygande.

Det tillkommer icke mig att söka att mäta eller värdesätta den insats, Gustaf Sederholm gjort för vårt län och ännu mindre för vårt land. Härtill är hans gärning för stor och för mångskiftande. Men jag kan vittna om att han älskade sin fädernebygd, sitt län och sitt land med en självklar manlig kärlek, som icke skydde några offer. Han

älskade sitt Södermanland så som bonden sin torva, som herden sin hjord. Torvan, hjorden var en del av honom själv.

Gustaf Sederholm var en rikt facetterad personlighet. Hans väsen skiftade från det djupaste allvar till det lätta, lekande, gärna litet uddiga skämtet och på botten låg en rik fond av osentimental värme, av trofasthet, av djup gammalsvensk religiositet. I den sörmländska jorden hade han sina livsrötter, i den sörmländska jorden har hans sista vilorum retts. Hans gärning må bliva hans minnesvård, rest över en hövding och en man.

Carl Wellander.

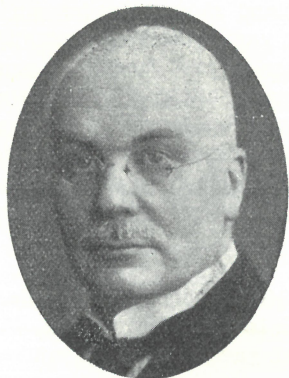
Signe Sernander. 1940 års mörka maj skulle Signe Sernander ej behöva uppleva. Hon gick bort en vårvinterdag, då den bistra vinden dock kändes en aning len och gav oss hopp om mjukare tider. Det var skönt för Signe Sernander att inte behöva se mer av våldets framfart över det som varit hennes livs ideal. Med hela sin starka entusiasm hade hon slutit sig till sin ungdoms demokratiska och frisinnade idéer, och hon blev dem sällsynt trogen. Härtill bidrog väl den egenskap, som var den bärande i Signe Sernanders andliga struktur — det eviga "gosse-lynnnet". Hon ägde den sinnets spänst och redobogenhet, som gjorde, att hon utan misstro såg det nya i tiden och kunde ta emot det med ungdomens goda vilja. Blott i ett fall var hon doktrinär — hon fordrade frihetens signum. Våld och våld väckte hennes oreserverade avsky.

Men Signe Sernander var ingen av de abstrakta teoriernas människa. Hon levde livet, älskade dess speglingar i dikt och konst, njöt av naturens rikedom och tändes inför vad som var stort och skönt i människans gärning. Och hon glädde sig med människorna. Jag ser henne på Sernagården vid kräftkalas i bersån, i den vita inbjudande salen i julens varma ljussken, vid fest, då det dukats med hemmets gamla vackra saker och då man upplevde en stämning, så äkta svensk, som man möter den på den mellansvenska herrgården.

Signe Sernander kände sig kanske särskilt dragen till unga människor, unga till år eller sinne. Det var därför inte underligt, att hon omfattade nationen — denna den eviga ungdomens institution — med sin varma känsla. Och där hon kom på nationens fester, glad, impulsiv och okonventionell, generöst intresserad av en var, gav hon en charmfull, värmande trevnad åt samvaron.

Men Signe Sernander skulle inte ha haft så många unga vänner, om hon inte också varit lyhörd för molltonerna i livet. Hennes glada blick djupnade lätt inför andras bekymmer. Och så minnas vi henne — i glädje och sorg självklart medkännande, en människa med förstående blick och varmt hjärta.

Maja Samzelius.

Carl Aman.

Carl Adolf Aman. Den 17 maj avled efter en längre tids sjukdom nationens äldste senior Tandläkaren i Uppsala Carl Aman.

Född i Linköping 1875, avlade han mogenhetsexamen i Strängnäs och år 1901 tandläkarexamen. Samma år bosatte han sig med sin kära Anna, även hon tandläkare, i Uppsala och år 1906 gjorde han sitt inträde i nationen.

I sitt yrke var han erkänt utmärkt skicklig och vann också ett allt större klientel. Inom sin kår var han initiativtagare till bildandet av understödsförening och tog även verksam del inom andra av tandläkarkårens sammanslutningar, inom vilka han hade förtroende att vara ordförande eller styrelseledamot.

Inom nationen tog Carl Aman icke någon aktiv del i det egentliga nationsarbetet men däremot voro han och hans maka under hela den tid, som författaren av dessa rader hade nöjet att fungera som en nationens betrodde ämbetsman (1906—1920), och även senare trogna och gärna sedda deltagare i nationens samkväm och andra sammankomster. Vem minnes icke när det ståtliga paret gjorde sin entré i salongen.

Sällan träffar man en trofastare vän. Det dröjde kanske en tid, innan man kom honom närmare men den, som han en gång fäst sig vid, kände hans starka vänskapsband. Hur många äldre landsmän kunna icke vittna om att denna vänskap sträckte sig långt över de angenäma tillfällen då det av starkt musikaliskt inslag präglade åmanska hemmet gästfritt öppnade sina dörrar för landsmän och andra vänner.

Vid sidan av sin yrkesutövning hade Carl Aman stort intresse för sång och musik. Han och hans maka voro alltid närvarande då en

konsert gavs på Norrlands nation eller i Universitetets Aula. Icke så få äro de kompositioner, som sprungit fram vid hans flygel. Vemod kännetecknar många av dem men några visa också det motsatta. Hur sprittande är t. ex. hans Hambo-Polka "Sonja" och huru vemodsmättad den mästerliga tonsättningen till Bertel Gripenbergs dikt "Djupt i skogen", vackert översatt till franska av Carls svåger Louis Laville (Traces dans les bois).

"Djupt i skogen alla stigar löpa ut i spårlös snö.

Långt i livets ödemarker sorg och fröjd förfrusna dö."

En trofast vän, en god och glad student, en äkta juvenal, har nu gått över tröskeln till det okända. Hans ljusa minne skall leva bland landsmän.

Victor Flodman.

Ur studielånefonden ha under året utdelats 15 st. lån om tillsammans 16,200 kr., varav 2 st. å sammanlagt 1,500 kr. till studerande i teologiska fakulteten, 6 st. å tillsammans 6,500 kr. till studerande i juridiska fakulteten, 3 st. å tillsammans 3,600 kr. till studerande i medicinska fakulteten och 4 st. å tillsammans 4,600 kr. till studerande i filosofiska fakulteten. Ränta å lånen utgick under år 1939 efter 3,5 %, men har sedermera höjts och utgår f. n. efter 4,5 %. Årets vinst uppgick till kr. 1,345:35, varefter reserverade medel vid årets slut uppgick till kr. 12,990:38.

Nationen har under det gångna året haft glädjen att bli ihågkommen med ett flertal gåvor.

Till restaureringsfonden har Örebro Kaféaktiebolag överlämnat 2,000 kr. Av givare i Eskilstuna har nationen mottagit 3,100 kr., därav från

A.-B. Bolinder Munktell	1,000:—
E. A. Bergs Fabriks A.-B.	500:—
Låsfabriks A.-B.	100:—
A.-B. C. O. Öberg & C:o	1,500:—

Till Per Perssons fond har fröken Sigrid Ohlsson-Persson överlämnat 3,000 kr.

Allmänna stipendiefonden har fått mottaga följande gåvor:

Av med. d:r Gustaf Neander, Stockholm	100:—
Av Bankdirektör J. H. Jönsson, Uppsala	50:—
Av Bankkamrer N. E. Kjellander, Örebro	50:—
Av f. Landshövdingen U. Murray, Stockholm	50:—

Till fonden "Einar Petris minne" har Nationen av rektor Nils Lundqvist, Stockholm, fått mottaga 300 kr.

Till den av Nationen och Mellösa Hembygdsförening anordnade hembygdskursen i Mellösa skänktes av A.-B. Järnförädling i Hälleforsnäs 200 kr. och av Direktör Carl-August Wicander, Stockholm, 700 kr.

För all den välvilja som sålunda visats Nationen ber jag att å dess vägnar få framföra ett varmt tack.

Denna Majhälsning var färdig till tryckning när invasionen i Danmark och Norge började. Tryckningen inhiberades då. Sedermera bestämde vi oss för att börja igen, men så drogos Holland, Belgien och Luxemburg in i kriget. På mångas begäran ha vi dock nu fortsatt vårt idylliska företag, och hoppas läsaren måtte hysa förståelse för dröjsmålet. Till alla gamla landsmän och övriga vänner riktar jag en hälsning från Nationen och Uppsala.

Uppsala i maj 1940.

Ingvar Hedlund.

Tal för Kvinnan.

(Vid vårbalen på Södermanlands-Nerikes nation 1939).

Väl dyrka barbarer Bellona,
och stövlar trampa i takt
för att folkens frihet råna
med hatets och våldets makt.

Men trots alla svärd och soldater
finns något, man icke förmår:
man hindrar ej Tellus Mater
att föda på nytt en vår.

Den nordliga natten vek undan
på nytt, som det alltid skett,
och utan ängslig begrundan
var livet till liv berett.

Och jorden, fast sargad och sårig
av bly och människors blod
och gammal och överårig
ånyo i blomning stod.

Som jorden livet förnyar
i Floras färgfagra värld
och under de vårliga skyar
ekan le åt Bellonas svärd,

Så bär i Ditt sköte, Du kvinna,
livets odödliga frö,
och Venus är den gudinna,
som aldrig en vår kan dö.

Om liv för en man är att strida,
och dödas är stridens slut,
skall kvinnan vid mannens sida
från död föra livet ut.

Och tvingar du oss, du Bellona,
ditt altare stänka med blod,
vi skola dig ändå håna
i jublande övermod.

Hur mycket, av hat än dödas,
skall livet, starkast av allt,
ständigt ånyo födas,
ty så har livet befallt.

Och tappar du mod och besinning
i striden och tvivlar trött,
en kvinnas hand på din tinning
ger liv åt det hopp, som dött.

Och därför i majkvällstimma
oss rör ej Bellonas vrål,
när livets makt vi förnimma
och dricka vår kvinnas skål.

Gunnar Holmquist.

Landsmännen.

1. Nyinskrivna.

	Född	Studentex. i	Fak.
Carl Erik Gillberg	23/3 18	Stockholm	vt 38 J
Ruth Sohl	4/1 19	Södertälje	vt 38 Fh
Guðrun Sjökvist	20/3 20	Eskilstuna	vt 39 Fh
Margareta Lindberg	16/9 20	Eskilstuna	vt 39 Fh
Bengt Nydell	16/4 18	Eskilstuna	vt 39 Fh
Ulla Larsson	15/5 18	Norrköping	vt 38 Fh
Göte Carlsson	26/12 20	Örebro	vt 39 Fh
Torsten Bergsten	7/5 21	Örebro	vt 39 Fh
Bo Källström	27/2 20	Örebro	vt 39 M
Ake Nilsson	30/10 20	Södertälje	vt 39 Fh
Sven Willner	24/8 19	Eskilstuna	vt 39 Fh
Åsa Lindqvist	7/3 20	Uppsala	vt 38 J
Edvard Malmkvist	18/3 19	Örebro	vt 39 Fh
Anna Kristina Jerbo	12/11 20	Eskilstuna	vt 39 Fn
Ellen Jungmark	6/10 20	Örebro	vt 39 Fh
Karin Strömberg	17/3 19	Örebro	vt 39 Fh
Gunvor (Gun) Gustafsson	31/7 20	Eskilstuna	vt 39 Fh
Gunnel Görne	26/9 20	Örebro	vt 39 Fh
Wanja Sandin	25/9 19	Örebro	vt 39 Fh
May-Britt Gustafson	13/7 19	Örebro	vt 39 Fh
Carin Tollstorp	18/3 20	Örebro	vt 39 Fh
Allan Thulin	15/3 14	Lund	vt 39 J
Per Melin	14/12 19	Nyköping	vt 39 Fn
Per-Olov Persson	19/3 20	Eskilstuna	vt 39 Ft
Sigurd Petri	24/5 22	Strängnäs	vt 39 Ft
Bengt Akerrén	12/8 22	Linköping	vt 39 J
Karl Hyldegaard Jensen	3/2 17	Aarhus	vt 35 Fh
Ragna Grette	28/2 21	Eskilstuna	vt 39 Fn
Lennart Arvidsson	8/5 16	Eskilstuna	vt 38 Fh
Erland Johnson	29/1 18	Nyköping	vt 39 Fh

Hans Gunnar Nilsson	26/4	20	Nyköping	vt	39	Fh
Lennart Jansson	28/7	18	Uppsala	vt	38	J
Georg Karlsson	2/6	17	Örebro	vt	39	Fh
Karl-Olof Wahlfisk	28/5	19	Örebro	vt	39	J
Lennart Palmér	24/11	17	Uppsala	vt	38	J
Åke Davidsson	4/3	13	Örebro	vt	38	Fh
Sven Lundmark	14/10	19	Strängnäs	vt	39	J
Lennart Pettersson	15/6	18	Strängnäs	vt	38	Fh
Hans Christiansson	24/9	16	Solbacka	vt	39	Fh
Lennart Löthner	2/1	09	Stockholm	vt	29	T
Kjell Nordqvist	10/6	19	Örebro	vt	39	Fh
Lars Edstam	14/12	17	Örebro	vt	37	J
Gudrun Kihlberg	29/5	20	Strängnäs	vt	39	Fn
Sixten Franzén	26/11	19	Gävle	vt	39	M
Inge Dahlén	12/7	20	Eskilstuna	vt	39	Fh
Else-Britt Olsson	30/10	20	Uppsala	vt	39	Fh
Bertil Malmgren	16/4	18	Stockholm	vt	36	M
Olle Wulff	15/2	15	Södertälje	vt	38	M
Halldór Grímsson	24/12	19	Reykjavik	vt	39	Fn
Inga Segelberg	27/12	17	Nyköping	vt	37	Fn
Nils Brage Nordlander	29/10	19	Örebro	vt	37	M
Ewald Dahlgren	2/6	13	Nyköping	vt	33	Fh
Anders Lidström	8/9	19	Södertälje	vt	37	M

2. Examinerade.

Praktisk-teologiska prov:

11/5	1939	Rune Aneer.
»		Tore Anshelm.
»		Folke Olsson.
14/12	1939	Erik Thunholm.
»		Astor Mandéus.
»		Helge Ericsson.
»		Ingemar Isman.

Efterprövning i teologie kandidatexamen:

27/5 1939 Rune Aneer.

Teologie kandidatexamen:

27/5 1939 Astor Mandéus.

15/9	1939	Helge Ericsson.
»		Ingemar Isman.
»		Erik Thunholm.

Juris kandidatexamen:

30/5	1939	Hans Stjernqvist.
»		Thorsten Engberg.
15/9	1939	Sten Nordström.
31/1	1940	Carl Wellander.
2/4	1940	Birger Hermanson.

Medicine kandidatexamen:

16/5	1939	Rolf Steneberg.
26/5	1939	Anders Hulth.
»		Ingemar Petersén.
14/12	1939	Lennart Israelsson.

Filosofie licentiatexamen:

27/5	1939	Erik Brevner.
31/1	1940	Sixten Björkblom.
»		Olof Carlsson.

Efterprövning i filosofisk ämbetsexamen:

15/12	1939	Ann-Margret Leman, f. Viklund.

Filosofisk ämbetsexamen:

27/5	1939	Gertrud Lindh, f. Lindén.
15/9	1939	Elsa Weiner.
»		Anna Segelberg.
5/4	1940	Hans Fromén.

Efterprövning i filosofie kandidatexamen:

27/5 1939 Karl Gustav Hasselbrink.

Filosofie kandidatexamen:

27/5	1939	Åke Frigell.
»		Maj-Britt Pohlmer.
»		Sune Ongman.
»		Carl-Gustaf Blomberg.
»		Anna Segelberg.

3. Avlidna.

Landshövding Gustaf Robert Sederholm, hedersledamot 1929, död 18/12 1939.
Författaren fil. dr. Verner von Heidenstam, hedersledamot 1899, död 20/5 1940.

Död	Stud.	Född
21/5 1939	Eric Emil Backlin	1918 överläkare 4/4 1898
1/7 1939	Gustav (Gösta) Fredrik Palin	1912 läroverksadjunkt 25/6 1892
3/7 1939	Sven Gustaf Ivar Dahlberg	1916 komminister 22/7 1889
23/8 1939	Alvar Högbom	1912 statsgeolog 10/6 1894
26/8 1939	Anton Konrad Flentzberg	1874 slottsprekiant 12/11 1854
18/9 1939	Erik Adolf Daniel Hamnström	1882 f. d. lärov.-adjunkt 20/12 1863
26/9 1939	Erik Brydolf	1884 f. d. förste stadsläkare 27/11 1864
29/9 1939	Sam Jansson	1896 rektor 9/12 1876

15/9	1939	Henrik Elander.
»		Stig Claesson.
»		Markus Båth.
»		Märtha Elvers-Hulth.
»		Åke Brantstedt.
31/10	1939	Gunnar Lidholm.
15/12	1939	Sven Lenander.
31/1	1940	Bo Bengtson.

Teologisk-filosofisk examen:

27/5	1939	Ivar Wallensteen.
»		Bengt Mellström.
»		Georg Wanger.
15/9	1939	Carl Gustav Hellsing.

Särskild prövning för teologie kandidater:

27/5	1939	Gösta Carleberg.
15/9	1939	Ragnar Redelius.

Till doktorer promoverades den 31 maj 1939:

Med. lic.	Bengt Bergenhem.
Med. lic.	Birger Jönsson.
Fil. lic.	Arne Furumark.
Fil. lic.	Einar Hårleman.
Fil. lic.	Bertil Ohlsson.

16/11	1939	Gustaf Emil Lundgren	1873	komminister emer.	31/7	1853
13/12	1939	Karl Gustaf Olsson	1882	f. d. lektor	22/11	1862
21/1	1940	Karl Agathon Westman	1872	f. d. sekreterare	7/12	1849
11/3	1940	Carl Edgar Rolf Pettersson	1913	jur. kand.	6/3	1894
16/3	1940	Erik Johan Andersson	1882	kyrkoherde emer.	27/9	1862
13/4	1940	Sven Waldemar Hallström	1895	läroverksadjunkt	25/7	1876
17/5	1940	Carl Adolf Åman	1898	tandläkare	3/5	1875

Nationens ämbetsmän under läsåret 1939—1940.

<i>Inspektor:</i>	Professor Jöran Sahlgren.
<i>Förste kurator:</i>	Fil. lic. Ingvar Hedlund.
<i>Andre kurator:</i>	Med. kand. Sven Kraepelien (ht 39). Jur. stud. Åke Mossler (vt 40).
<i>Bibliotekarie:</i>	Fil. kand. Gunnar Holmquist (ht 39). Fil. stud. Ulla Flodkvist (vt 40).
<i>Skattmästare:</i>	Andre bibl. Jonas L:son Samzelius.
<i>Klubbmästare:</i>	Jur. stud. Gunnar Atmer (ht 39). Jur. stud. Olle Humble (vt 40).
<i>Klubbmästarinna:</i>	Fil. stud. Astrid Myrin.
<i>Teaterdirektör:</i>	Jur. stud. Per-Axel Persson (ht 39). Jur. stud. Erik Jonsson (vt 40).
<i>Musikanförare:</i>	Fil. stud. Bertil Lauritzen.
<i>Sånganförare:</i>	Fil. kand. Torgil Ringmar (ht 39). Fil. stud. Gunnar Lagerstedt (vt 40).
<i>Preparatförvaltare:</i>	Med. stud. Bengt Jacobsson.
<i>Idrottsledare:</i>	Jur. stud. Bernt Lestner (ht 39). Jur. stud. Lennart Ljunggren (vt 40).
<i>Krönikör:</i>	Jur. stud. Erik Jonsson (ht 39). Fil. stud. Marianne Lindblad (vt 40).
<i>Nationsfotograf:</i>	Jur. stud. Erik Jonsson.
<i>Förste fanbärare:</i>	Jur. stud. Sten Lewenhaupt. Teol. stud. Bengt Mellström.
<i>Andre fanbärare:</i>	Fil. stud. Gunnar Lidholm. Jur. stud. Sverker Lien.
<i>Pressombud:</i>	Jur. stud. Sten Edstam.
<i>Nationsnämnd:</i>	Klubbmästarinnan.
Förste kurator (ordf.).	Jur. stud. Erik Reuterswärd (ht 39).
Andre kurator (sekr.).	Jur. stud. Margen Aronsson (ht 39).
Klubbmästaren.	Teol. stud. Alf Johansson.

Jur. stud. Sten Edstam.
 Med. kand. Uno Murray.
 Fil. stud. Ulla Jansson (vt 40).
 Jur. stud. Carl Gust. Nyman (vt 40).

Stipendie- och betygsnämnd:

Förste kurator (ordf.).
 Andre kurator.
 Teol. kand. Tore Anshelm.
 Jur. stud. Thor Åke Leissner (ht39).
 Fil. stud. Astrid Myrin (sekr.).
 Jur. stud. Erik Söderbäck (ht 39).
 Fil. stud. Gunnar Lagerstedt.
 Fil. mag. Gösta Brogren.
 Med. kand. Lennart Israelsson.
 Fil. stud. Karl-Otto Österberg (vt40).
 Jur. stud. Bengt Alstermark (vt 40).

Förvaltningsdirektion:

Skattmästaren (ordf.).
 Andre kurator (sekr.).
 Universitetsbokh. Nils Wallin.
 Docent Arne Furumark.

Lektor Matts Essén.
 Docent Gunnar Sörbom.
 Med. lic. Carl Tibblin (ht 39).
 Fil. mag. Lars Hellberg.
 Med. kand. Sven Kraepelien (vt 40).

Självhjälpsföreningen:

Docent Gunnar Sörbom (ordf.).
 Fil. mag. Lars Hellberg (kassaf.).

Sällskapet V. f. N.:

Teol. stud. Alf Johansson (ordf.).
 Jur. stud. Gunnar Rosenqvist (kassaförv. ht 39).
 Fil. stud. Göran Inger (kassaförv. vt. 40).

S:t Eskils Gille:

Fil. mag. Lars Hellberg (talman).
 Fil. stud. Fredrik von Zeipel (gillefogde).
 Fil. stud. Sven Svensson (gillevärd).

Utgående balanser i nationens räkenskaper.

1. Skattmästarens huvudbok 31 aug. 1939.

Tillgångar: Kontant 0: 50; Obligationer 15,809: 20; I fastigheterna placerade fondmedel 217,886: 10; I Studielånefonden placerade fondmedel 45,000: —; Tillfälliga lån 436: 90; På bankräkning 146: 23; På sparbanksräkningar 58,923: 01; På postgiro 587: 75; S:t Larsgatan 4 2: — [Fastigh. 1: —, Möbler i studentrummen 1: —]; S:t Larsgatan 6 A 73,966: 15 [Fastigh. 73,965: 15, Möbler i studentrummen 1: —]; S:t Larsgatan 6 B 434,469: 95 [Tomten 50,000: —, byggnaden 338,058: 40, möbler 46,361: 55, resterande hyra 50: —]; Fordran av studielånefondens förv. 50: —; Brist i byggnadsfonden 1,520: 32. Summa kronor 848,798: 11.

Skulder: Lån till S:t Larsgatan 6 A 73,966: 15; Lån till S:t Larsgatan 6 B 143,919: 95; Lån i bank för S:t Larsgatan 6 B 284,000: —; Förskottshyror 1,085: —; Askers härads rum 6,500: —; Nationsfonder 78,489: 83 [Studentrumsfonden 8,041: 13; Donationsrumsfonden 2,524: 99; Restaureringsfonden 39,386: 17; Per Perssons fond 4,972: 74; Per Perssons sjukkasfond 10,309: 76; Biblioteksfonden 8,321: 17; Hebes fond 2,082: 52; Cassels fond 1,041: 69; Hembygdsbibliotekets fond 1,102: 65; Sjölanders fond 707: 01]; Stipendiefonder 260,837: 18 [Seipels fond 65,014: 67; Freundts fond 38,720: 79; Walmstedts fond 16,540: 39; Enskilda stipendiefonden 16,577: 08; Widebecks fond 12,154: 19; Norstedts fond 11,716: 74; Bagges fond 10,655: 18; Jörgensens fond 10,710: 76; Hammarstens fond 10,807: 68; V. f. N:s fond n:r I 4,454: 34; V. f. N:s fond n:r II 2,227: 12; V. f. N:s reservfond 2,823: 38; Wibergs fond 9,146: 51; Allmänna stipendiefonden 7,299: 03; Per Perssons stipendiefond 6,103: 65; Löfgrens fond 6,484: 18; Margareta Holms fond 6,388: 75; Annells minnes fond 5,890: 59; Konsul Perssons fond 3,717: 44; Mossbergs fond 3,702: 45; Wahlfisks fond 2,942: 36; Sandqvists fond 2,779: 73; Broms fond 1,645: 91; Täckholms fond 2,334: 26]. Summa kronor 848,798: 11.

2. Studielånefondens huvudbok 31 aug. 1939.

Tillgångar: På bankräkning 4,023:49; Fordringar av låntagare 229,625:—; Räntefordringar 3,333:80. Summa kronor 236,982:29.

Skulder: Lån hos kreditgivare 221,000:—; Ränteskulder 2,991:91; Reserverade medel 12,990:38. Summa kronor 236,982:29.

3. Andre kurators huvudbok den 31 dec. 1939.

Tillgångar: Kontant 749:11; Postgiro 425:25; På bank 6,694:14; Andelar i Uppsala studentkärs kreditkassa 3,520:—; Handlånkassan 5,000:—; Inventarier 1:—; Lager av äldre porträttkataloger 1:—; av 1928 års kataloger 1:—; av 1937 års kataloger 213:80; av sångböcker 203:—; Inventarier hos idrottsledaren och teaterdirektören 1:—; Utestående fordringar 1) Terminsavgifter 1,120:43; 2) Plikter 313:05; 3) Telefon 570:08; 4) Facklor 15:—; Preparatkassan 103:90; Diverse 68:63. Summa kronor 19,000:39.

Skulder: Nationsmatrikelfonden 1,114:27; Nationshistoriefonden 3,720:66; Fanfonden 601:12; Porträttfonden 459:15; Pianofonden 1,837:23; Fackeltågsfonden 667:36; "Einar Petris Minne" 600:—; Nationskassan 1,000:—; Reservkassan 2,767:22; Honorariekassan 891:—; Bibliotekskassan 2,184:78; Musikkassan 270:02; Preparatkassan 1,510:20; Sommarkursernas kassa 1,377:38. Summa kronor 19,000:39.

4. Andre kurators handlånkassas årsräkning 31 dec. 1939.

Tillgångar: Kontant 330:29; Utestående handlån 5,632:50; Utestående räntefordran 84:11. Summa kronor 6,046:90.

Skulder: Nationskassan 5,000:—; Behållning 1,046:90. Summa kronor 6,046:90.

5. Klubbkassans ställning den 31 dec. 1939.

Tillgångar: Kontant 145:90; På bankräkning 305:35. Summa kronor 451:25.

Skulder: Behållning 451:25.

6. Självhjälpsföreningens huvudbok 31 dec. 1939.

Tillgångar: Kontant 158:60; Terminsavgifter 566:—; Ordinarie lån 14,350:—; Handlån 1,905:—; Handlåneräntor 152:18; På

bankräkning 679:39; Obligationer 900:—; Nationens studielånefond 35,182:30; Räntefria borgenslån 13,550:—. Summa kronor 67,443:47.

Skulder: Grundfonden 14,142:87; Komminister Jonssons donation 39,750:60; Räntefria borgenslåns fond 13,550:—. Summa kronor 67,443:47.

7. Sällskapet V. f. N:s kassaförvaltares huvudbok 31 dec. 1939.

Huvudkassans räkenskaper föreligga icke ännu avslutade på grund av inkallelser till militärtjänstgöring.

Jubileumsfonden.

Tillgångar: Konungariket Sveriges stadshypotekskassas 4 % obligationer 2,000:—; På bankräkning 5,892:05. Summa kronor 7,892:05.

Skulder: Behållning 7,892:05.

Studentskorna i Nationen.

Av Ulla Flodkvist.

Enligt vårterminens katalog räknar Södermanlands-Nerikes nation 321 medlemmar, seniorer och juniorer, därav 67 kvinnliga. Som det kan vara av ett visst intresse att få en överblick över studentskornas ställning inom nationen, alltifrån den första till studentiskan i våra dagar, skall vi här nedan börja med att följa vår första landsmaninna då hon på 1870-talet gjorde sin entré för att sedan se hur studentskornas antal växer för varje årtionde och hur de slutligen börja göra sin insats i nationsarbetet.

Vår första studentska var **Hedvig Bergius**, som 1876 inskrevs i nationen. Hon var född 1853 och dotter till kyrkoherden C. J. Bergius. Hennes namn kunde knappast räknas som okänt inom nationen då både hennes far, farfar och farfarsfar tillhört Södermanland-Nerike. Hur hon togs emot veta vi ej mycket om, men säkert är att hon ej deltog i nationslivet i nämnvärd grad. De få studentskor, som funnos i Upsala på den tiden, voro nämligen infamt påpassade — icke minst av de talrika belackare, som de på den tiden hade. Helt naturligt måste studentskorna bo helinackorderade och då efter några år ett par av dem hyrde rum och åto ute som sina manliga kamrater, ansågs detta endast som ett bevis på deras ytterliga frigjordhet.

Landskapsplikten måtte ej varit så hård som i våra dagar eller också föredrogo flickorna böterna, alltnog var det ej många av dem, som under de första åren vågade sig upp på ett landskap.

Av professorer och nationskamrater mottogos de första studentskor-na relativt välvilligt, man hade ännu ej tänkt sig in i att de skulle kunna bli farliga konkurrenter på arbetsmarknaden.

Att gå på en nationsfest var ju otänkbart för vår studentska såvida hon ej inbjudits på kort och gick tillsammans med några äldre personer. Sista april och första maj fick hon vackert hålla sig inne.

Den rigorösa övervakning Hedvig Bergius som studentska således utsattes för tycks hon ej ha tagit så hårt. Hon var en mycket sund och klartänkt människa och hängav sig ej åt onödiga grubblerier över bris-

Hedvig Bergius.

ten på likställighet mellan studenter och studentskor. I det stora hela trivdes hon bra i Upsala och tog inom kort sin examen, fil. kand., i ämnen matematik, fysik, filosofi, nordiska språk och latin. Tiden för hennes examen var två år. Hon fortsatte också sina studier i matematik för fil. lic. examen men avbröt dem efter bara något år för att 1884 ingå äktenskap med sedermera kyrkoherden i Vintrosa, V. U. M. Appelbom. Hon avled år 1900.

Det dröjde sju år innan vår nästa studentska uppenbarade sig. Det var **Maria Folkesson**, som 1883 skrevs in i medicinska fakulteten. Hon tog med. kand. 1889 och med. lic. 1896 och är fortfarande praktiserande läkare i Stockholm. 1885 uppbar hon v. Kraemers stipendium.

I ett brev till undertecknad har doktor Folkesson skildrat sina intryck av nations- och kamratlivet i den tidens Upsala. Hon skriver bl. a.: "Den enda studentiskan kände sig blyg och bortkommen och besökte mera sällan ett landskap, endast då en fråga på programmet intresserade henne. Aldrig fick man dock någon känsla af att vara ovälkommen i kretsen. Gentlemän voro kamraterna. Under min första termin i Upsala uppvaktade de mig med en serenad. I nationsfesterna deltog jag ej. — Öfverallt i arbetet, på "Labbis", i anatomisalen och senare på sjukhusen rädde det bästa kamratskap. Också af lärarne behandlades vi likadant som de manliga studenterna. Tentera gjorde jag

flera gånger tillsammans med någon manlig kamrat, och en studentska behandlades lika rigoröst som han vid kunskapsbedömandet.

En tentamen minns jag särskilt. En mycket populär och framstående professor ej tillhörig S. N. nation bjöd den manliga delinkventen på punsch och mig på ljumt vichyvatten med orden: "Den som inte förstår vad som är gott, kan gärna dricka varmt vatten". Då professorn efter ett för oss bägge lyckligt avslutat förhör älskvärt förevisade sin vackra trädgård och kom till en pionbuske, tog han en af de största blommorna och räckte mig och sa: "Fröken, som är fruntimmer, ska väl ha något att pryda sig med". — Så långt doktor Folkesson.

Samma år, 1883, inskrevs ännu en studentska, **Hanna Müntzing**, som också representerar den fjärde generationen av sin släkt inom nationen. Även hon ägnade sig åt medicinska studier, tog med. kand. 1890 och gifte sig samma år med sedermera överläkaren vid Romanäs sanatorium K. V. Scharp. Hon dog 1927.

Så länge som sju år behövde nationen ej vänta på sin nästa studentska men ända fram till 1905 voro de ganska tunnsådda och det var ofta flera år mellan dem. Efter 1905 växte landsmaninnornas antal ganska snabbt och mellan 1876 och 1917, den tidrymd som förteckningen här nedan omfattar, inskrevos 48 kvinnliga studerande i nationen. De närmaste 10—15 åren var antalet inskrivna studentskor i medeltal 5 per år och de sista åren in till nuvarande tid har det varit omkring 10 per år.

De flesta av dem voro humanister men många studerade medicin. Med få undantag togo de sin examen och ofta på mycket bra tid.

Nationens första kvinnliga doktor promoverades 1909. Det var **Augusta Ärnäck-Andersson**, gift Christie Linde, som såsom naturvetare då försvarade sin avhandling.

I förbigående kan nämnas att Sveriges första kvinnliga doktor var Ellen Fries, St. som disputerade i Upsala 1883.

Vår nästa fil. doktor var **Sigrid Drake**, som promoverades 1918. Hon var livligt intresserad av allt arbete inom nationen, deltog i kommittéarbete och var 1917 deputerad i studentkårens direktion. Hon var allmänt uppskattad på nationen och var vår första kvinnliga senior, var till hon valdes 1916.

Vår nästa senior valdes 1920, det var **Martha P:son Henning**, tillika vår tredje och sist promoverade landsmaninna samt den enda av våra kvinnliga hedersledamöter, som tillhört nationen som studerande.

Bland övriga kvinnliga seniorer märkas Louise Ramholm (1930) och Alfhild Berger (1932).

In på andra decenniet av 1900-talet kunna vi tala om att studentskorna började tagas i anspråk inom olika nämnder m. m. inom natio-

nen. Jag har redan talat om Sigrild Drake och kan vidare nämna **Margareta Lindblad**, som 1915 valdes till ledamot av betygskommittén.

1917 fick nationen i Gunhild Öfverström, gift Magnell, sin första kvinnliga teaterdirektör och sedan dess ha ytterligare två studentskor varit teaterdirektörer, nämligen 1930 Inga-Britta Eriksson, gift Quensel, och 1933 Gertrud Lindén, gift Lindh.

Under åren närmast före och efter 1930 ha studentskorna varit ganska talrikt representerade inom nationsstyrelsen. Om vi t. ex. se på läsåret 1929—1930 finna vi 4 kvinnliga ledamöter i biblioteksnämnden, 1 i klubbkommittén, 2 i hembygdskommittén samt 1 i studentkårens direktion. Från och med 1934 har nationen ständigt haft en eller flera kvinnliga ledamöter av stipendie- och betygsnämnden.

Läsåret 1933—1934 tillhörde Alfhild Berger stadgeutskottet, hon har dessutom varit ledamot av stipendie- och betygsnämnden, hembygdsnämnden och sångbokskommittén.

Mot slutet av 1920-talet fann man att studentskorna på något sätt borde representeras inom den dåvarande klubbämnden och det beslöts att man som första kvinnliga ledamot skulle invälja Brita Söderlindh, som sedermera efterträddes av Louise Ramholm. Hösten 1932 inrättades så klubbmästarinneämbetet med Alfhild Berger som första innehavare och klubbmästarinnan blev liksom klubbmästaren självskrivna ledamot av nationsnämnden. Till och med vårterminen 1940 har det varit inalles 9 klubbmästarinnor: Alfhild Berger, Anna-Lisa Norling, Gunlög Ringmar, Märta Folke, gift Eriksson, Mait Nylund, Brita Ramstedt, Britsi Ekbon, gift Bergström, Ulla Flodkvist och Astrid Myrin.

Även i krönikörernas långa rad finna vi studentskor, nämligen 1934 då Britta Sahlin hade författat majkrönikan samt vårterminen 1940 som skall beskrivas av Marianne Lindblad.

Höstterminen 1939 då de militära inkallelserna foro hårt fram bland nationens ämbetsmän, utsågos undertecknad till ställföreträdare för ordinarie bibliotekarien Gunnar Holmquist, som inkallades redan i början av september.

Inom idrotten kan Södermanland-Nerikes studentskor knappast berömma sig av att ha gjort någon märkligare insats. För att ingen dock skall tro att de varit fullkomligt överksamma på detta område, vill jag endast citera majhälsningen för 1934—1935, där dåvarande förste kurator på tal om idrotten meddelar att "vid nationsorienteringen placerade sig klubbmästarinnan (Gunlög Ringmar) berömvärdt som 3:a".

Som redan nämnts kunde de första studentskorna ett par decennier framåt knappast gå ensamma på en nationsfest, men redan i 1911 års krönika omnämnes deras deltagande i sista april-firandet och jag överlämnar ordet åt dåvarande krönikören, Karl Asplund:

"Till tjänst för kvinnoemancipationens historieskrivare (!) må det även meddelas, att studentskorna denna vår något litet deltago i supningen på nationen. Upplanningarna synas dock ligga före i utvecklingen; hos dem stanna studentskorna till nattsexan."

För att även i fortsättningen låta krönikan tala, saxar jag ur 1916 års vårkrönika följande: (Krönikör Yngve Akerrén och skildringen avser professor Per Perssons 10-årsjubileum som inspektor).

"Även nationens studentskor hade infunnit sig för att landsmännen även vid detta tillfälle skulle stå under kvinnans förädlande inflytande. Deras eljest av sträng intellektuell verksamhet präglade anletsdrag hade dagen och Inspektor till ära iklätt sig ett kvinnligt småleende vilket i hög grad förhöjde den kulinariska njutningen." (I våra dagar har det som bekant gått så långt att de stackars landsmännen måst anordna särskilda s. k. herrgasker för att åtminstone någon gång slippa ovan nämnda förädlande inflytande).

För att slutligen giva ett bevis på landsmännens mer eller mindre frivilliga resignation inför kvinnans intrång på nationslivets område skall jag endast citera första raden av krönikan 1922, där den dittills brukliga korta och militäriska krönikehälsningen Herr Inspektor! Mina herrar! utbyts mot "Herrar Exinspectores, Herr Kurator, Mina ljuva landsmaninnor och landsmän!"

Även Finlandsresorna ha lockat landsmaninnorna till deltagande. Redan 1910 var Sigrid Drake Nylands nations gäst och 1927 deltago Brita Söderlindh, Margit Burack och Brita Persson, gift Munktell, i Helsingforsfestligheterna.

Studentskorna nöjde sig hädanefter ej med att endast deltaga i nationsfesterna, de spelade även med i spex och teaterstycken och 1929 anordnade de för första gången en Lucia-fest. Dåvarande förste kurator skriver i majhälsningen bl. a.:

"— — — Den allmänna meningen var den, att studentskorna — som vi naturligtvis väntat — presterat det otroliga. — — — Det traditionella levet för "Tärnan därunder" torde vid denna festlighet ha besvarats med ännu större kraft än vanligt."

Alltsedan dess har Lucia-festen varje år ordnats av studentskorna och ansetts som deras fest. Det ekonomiska ansvaret har helt och hållet åvilat klubbmästarinnan. Vid Luciafesten 1938 övertog nationsnämnden det ekonomiska ansvaret för festen — beslutet gällde endast 1938 — Det relativt hyggliga överskottet från festen fick studentskorna dock disponera och av detta har sedermera bildats en kassa, som skall tjäna att täcka de ev. förluster, som kunna uppkomma vid kommande Luciafester. Uppstår däremot överskott, lägges detta givetvis till kassan, som därigenom för framtiden kommer att utgöra en ga-

Balletten vid Luciafesten 1932.

Från v. till h. Kerstin Hallström g. Vryakos, Ingegärd Aspling g. Leczinsky, Gertrud Lindén g. Lindh, Alfhild Berger, Barbro Lidström och Karin Bergström g. Ottosson.

ranti för att Luciafestens karaktär av studentskornas fest kommer att bibehållas.

För vinster, som uppstått vid föregående Luciafester ha studentskorna gjort inköp för nationens prydnad och till 1937 års gåsmiddag hade några landsmaninnor egenhändigt sytt och skänkt sex bordsstandar med nationens vapen och denna gåva utökades majmiddagen 1939 med ytterligare fem standar.

Av medel från Luciakassan har i februari i år genom klubbmästarinnans försorg inköpts garn, som senare av landsmaninnorna förvandlats till gevärsvantar, knäskydd m. m., vilket allt skänkts till Centrala Finlandshjälpen.

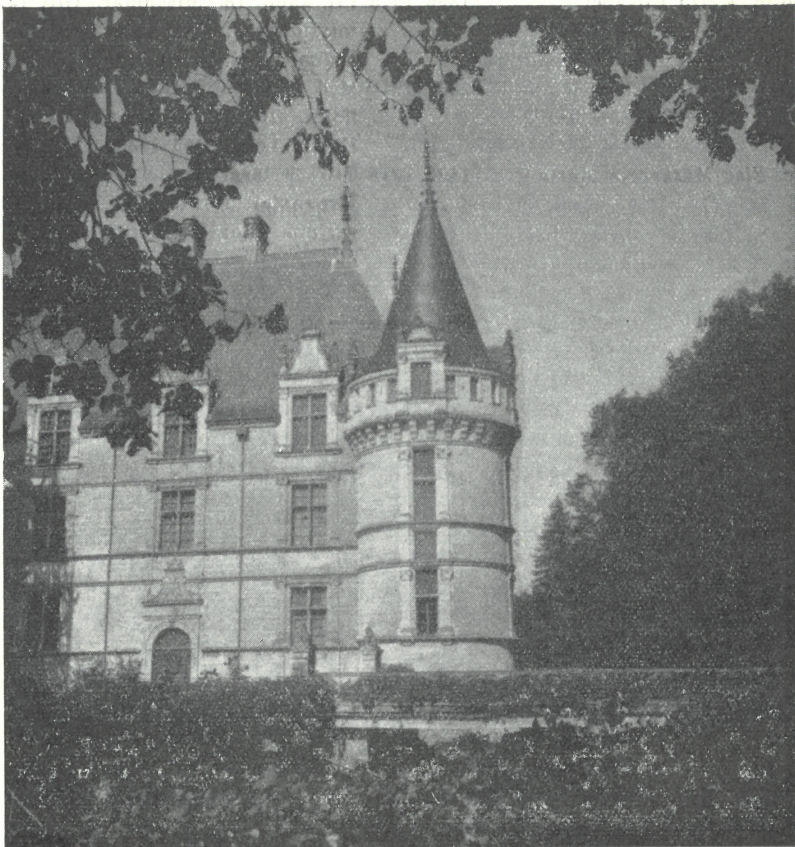
Den förteckning som här följer, omfattar tiden 1876—1917, alltså från vår första studentska och fyrtio år framåt och det är min förhoppning att de lämnade uppgifterna skola vara korrekta.

Bergius, <i>Hedvig</i> Sofia Augusta	1853 1876	Fil. kand. 1878. Gift 1884 m. sedermera kyrkoherden i Vintrosa, V. U. M. Appelbom. Död 1900.
Folkesson, <i>Maria</i> Lovisa	1863 1883	Med. kand. 89, med. lic. 96. Prakt. läkare i Stockholm sedan 96. Bor Tullinge.
Müntzing, <i>Hanna</i>	1861 1883	Med. kand. 90. Samma år gift med sedermera överläkaren v. Romanäs sanatorium K. V. Scharp. Död 1927.
Ärnback-Andersson, <i>Augusta</i> Maria	1870 1888	Fil. kand. 92, fil. lic. 08, fil. d:r 09. Gift m. advokaten fil. kand. E. E. Christie-Linde. Bor Birger Jarlsgatan 114, Stockholm.
Yngström, <i>Sigrid</i>	1868 1892	Förut lärarinna v. Lundsberg skola. Bor i Halsberg.
Bäcklund, <i>Helfrid</i> Maria <i>Valborg</i>	1877 1893	Genomgått H. lärarinnesem. Gift 01 m. sedermera stationsinsp. v. Södertälje S., K. J. J:son Nordenvall. Död 1903.
Bergh, <i>Elisabeth</i> <i>Ingegärd</i>	1877 1896	Fil. kand. 00. Lärarinna v. Upsala H. el. läroverk o. gymn. för fl. Bor Luthagsesplanaden 28 B, Upsala.
Sparr, <i>Karin</i> <i>Signe</i>	1881 1901	Fil. kand. 08. Bor Öskeviksby, Linds:n.
Wikander, <i>Sigrid</i> Klara <i>Ingeborg</i>	1882 1901	Fil. kand. 04. Missionär. Bor Börjegatan 10 B, Upsala.
Bolin, <i>Signhild</i> Jeanette Helena	1880 1901	Fil. kand. 07. Ämneslär. v. Detthovska skolan. Bor Drottningholmsv. 558, Pa Åkeshov.
Simon, <i>Adèle</i> (Ada)	1881 1901	Anställd v. Groth's Patentbyrå, Stockholm. Bor Valling. 42, Sthlm.
Thorvall, <i>Dagny</i> Maria	1883 1902	Fil. kand. 08. Lärarinna v. Birkagårdens folkhögsk. Död 1933.
Hagström, <i>Ester</i> Gerda Helena	1883 1904	Fil. kand. 08. Lärarinna. Gift 10 m. prof. Per Geijer, Agnevägen 5, Djursholm.
Nylander, <i>Anna</i>	1885 1904	Fil. kand. 08. Lärarinna v. Nyköpings flickskola. Död 1913.
Jeansson, <i>Ellen</i> Maria	1885 1904	Teol. kand. 11. Gift 20 m. läroverksadj. Ludv. Tivell, Strängnäs.

Drake, <i>Sigrid</i> Anna Maria Karolina	1878 1905	Fil. kand. 08, fil. lic. 14, fil. d:r 18. Lektor v. folkskolesem. i Luleå. Död 1930.
Camitz, <i>Ingegärd</i>	1884 1906	Död 1908.
Ahrberg, <i>Elin</i> Irène	1888 1908	Folkskollärrarinneex. 12 v. Statens folkskolesem. Gift 13 m. folkskollär. O. N. Bohlin, Luleå. Bor Järnvägs-gatan 10, Luleå.
Öhman, <i>Sigrid</i> Maria	1888 1908	Fil. mag. 13. Gift 16 med sedermera direktören Fritiof Söderbäck, Östermalmsgatan 99, Stockholm.
Lindqvist, <i>Disa</i>	1885 1908	Folkskollärrarinna. Gift 12 m. folkskoleinsp. Stef. Gustafsson, Eskilsg. 35, Eskilstuna.
Nordström, <i>Ingeborg</i> Ida Lovisa	1890 1909	Fil. mag. 13. Gift 18 m. fil. d:r Rütger Essén, Kungsholmstorg 10, Stockholm.
Linder, <i>Elsa</i> Marika	1886 1910	Med. kand. 09, med. lic. 23. Prakt. läkare i Stockholm. Gift 16 m. civ.-ing. K. Hanner, Storängen 67, Sthlm.
Svanström, <i>Elin</i>	1889 1910	Död 1912.
Dahlberg, <i>Ingeborg</i>	1890 1910	Med. kand. 15, med. lic. 26. Gift 29 m. kommissarie G. H. Ström, Sahl-grenska sjukhuset, Göteborg.
Sjövall, <i>Kristina</i> (Stina)	1892 1911	Fil. kand. 24. Gift 14 m. lektor Matts Essén, Walling. 10 A, Upsala.
Granfelt, <i>Naëmi</i> Sara Karolina	1891 1911	Fil. kand. 15, fil. mag. 18. Förest. f. Allm. Hjälpföreningens byrå o. för Sociala Centralbyrån i Göteborg. Bor Engelbrektsgatan 41, Göteborg.
Sandell, <i>Eva</i> Clara Sofia	1893 1911	Fil. kand. 14. Bor Järnbrogatan 10 B, Upsala.
Ahlberg, <i>Gunhild</i>	1893 1911	Fil. kand. 17. Gift 19 m. kamreraren v. Asea G. Wernquist, Västerås. Bor Gustafsgatan 21, Västerås.
Persson, <i>Stina</i> Karolina	1893 1912	Fil. mag. 18. Lärarinna v. Norrköpings kom. flickskola. Bor V. Nygatan 40, Norrköping.
Rosén, <i>Anna</i> Matilda	1886 1912	Sköter föräldrarnas fastighet i Eskilstuna. Bor Stensborgsgatan 9, Eskilstuna.

Söderlund, <i>Siri</i> Maria	1889 1913	Med. kand. 18, med. lic. 25. Gift 22 m. prof. C. Næslund. Prakt. läk., bor Sturegatan 10, Stockholm.
Berg, <i>Dagmar</i> Louise Augusta	1887 1913	Fil. kand. 15. Gift 10 m. lektor H. E. Sommarström, Örebro. Skolföreståndarinna i Kairo sedan 1925.
Lundsten, <i>Alfhild</i> Kristina	1895 1913	Fil. mag. 18. Gift 22 m. läroverksadj. E. Lundblad, Villag. 24, Sthlm.
Eker, <i>Sigrid</i> Ingeborg Lovisa	1894 1913	Folkskollärarynneex. Gift 19 m. kyrkoherden i Ansta, O. Eneström, Karlslund, Örebro.
Roland, Sonja	1893 1913	Fil. mag. 17, fil. lic. 33. Gift 16 m. rektor S. E. Ohlon, Vasagatan 33, Göteborg.
Forsberg, <i>Zelma</i> Hulda Maria	1893 1913	Fil. mag. 16. Gift 18 m. rektor B. Johansson-Ernestam, Osby.
Lindblad, <i>Ida Margareta</i>	1893 1914	Fil. mag. 19. Gift 24 m. sedermera majoren E. O. A. Norman, Banérgatan 45, Stockholm.
Jansson, <i>Berta</i> Maria	1893 1914	Gift 19 m. folkskolläraren Em. Björling, Akensgatan 5, Örebro.
Lundblad, <i>Eva Ingeborg</i>	1893 1914	Gift m. bankdir. E. Löwenhard, Norrmälärstrand 56, Stockholm.
Ordell, <i>Judit</i> Kristina	1896 1914	Fil. mag. 19. Major i Frälsningsarmén, chef f. kv. avd. av Frälsningsarméns krigsskola. Bor Skeppargatan 82, Stockholm.
Wennström, <i>Ruth</i> Anna	1896 1914	Fil. kand. 18, fil. mag. 20. Gift 23 m. kyrkoherden i Sura, K. D. Öhman, Surahammar.
Jernberg, Ruth	1894 1914	Fil. kand. 18. Journalist. Gift 24 m. prof. Åke Holmbäck, Upsala.
Thyselius, <i>Anna</i> Kristina (<i>Stina</i>) Erika Beata	1892 1915	Med. kand. 15, med. lic. 22. Prakt. läkare. Gift 17 m. med. d:r docent N. E. Lundberg, Kvarnbacken, Drottningholm.
Ljungwaldh, <i>Karin</i> Elisabeth	1895 1915	Fil. mag. 22. Gymnastikdir. Bor Drottning Kristinav. 9, Stockholm.
Samzelius, <i>Ingrid</i> Signe Kristina	1867 1915	Med. kand. 15, med. lic. 21. Gift 10 m. prof. Lejdström. Prakt. läkare, bor Hedinsgatan 17, Stockholm.

Lundholm, <i>Herta</i> Elisabet	1896 1915	Fil. kand. 18. Missionär. Gift 19 m. missionären, fil. kand. J. Sommarström, Wuchang, Hupeh, Kina.
Ekendahl, <i>Margit</i> Anna	1897 1916	Med. lic. 33. Prakt. läkare i Stockholm. Gift 25 m. lektor J. Häggman, Hälsingborg. Död 1938.
Schotte, <i>Elsa</i> Margareta Maria	1896 1916	Till 39 lärarinna v. Södermalms h. läroanstalt för flickor, nu privatlärarinna. Bor Karlbergsv. 73, Sthlm.

Slottet Azay-le-Rideau.

Notiser.

Nationshusets förebild? Från min första studenttid erinrar jag mig, att man berättade mig om det då relativt nya nationshuset, att det i viss mån skulle vara efterbildning efter ett franskt slott. I somras fick jag se en slottsbild i en turistannons från den franska turistbyrån i Stockholm, och jag undrar nu, om vi ej här ha förebilden. Det skulle i så fall vara fråga om slottet Azay-le-Rideau, som finnes beskrivet i en bok av Henry Debraye, Vid Loire. Landskap och slott i Touraine,

Stockholm 1928. Jag nöjer mig med att här reproducera en bild. Den som erinrar sig nationshuset skall finna många likheter även i detaljer. Även andra franska slott påminna om det, men jag har ej sett något, som mera liknar det.

J. L. S.

"Sörmlandsbygden".

Omkring 1 maj utkommer en annan majhälsning, också den innehållande en hälsning från nationen just nu. Det är Sörmlandsbygden, organ för Södermanlands hembygdsförbund, i vilken Gunnar Holmquist skriver om "Hembygdens söner och döttrar i Uppsala". Artikeln är rolig att läsa även för dem som nu ligga i Uppsala, men framför allt är den riktad direkt till hembygden, som där får litet reda på, att och hur man arbetar i Uppsala, ofta under besvärliga ekonomiska förhållanden, ej bara roar sig.

Till landsmännen, gamla och unga, riktas en försynt påminnelse om existensen av hembygdsförbundet och en vädjan att genom medlemskap stödja detsamma. Man blir medlem av förbundet, och får då årsskriften Sörmlandsbygden, mot en årlig avgift på tre kr. eller genom att på en gång inbetala femtio kr.

Matts Essén.

Föreningens nämnd.

Självskrivna ledamöter: Nationens inspektor, förste kurator och skattmästare.

Valda ledamöter: Professor Rutger Sernander, kommerserådet Martin Jansson, med. doktor Gustaf Neander, direktör Mauritz Carlsson, bankdirektör Carl Wellander, läroverksadjunkt Carl Cederblad, direktör Fritiof Söderbäck, borgmästare Eric Wahlberg och andre bibliotekarien Sven Sernander.

Ordförande: professor Sernander, vice ordf. doktor Neander, sekr. bibliotekarie Sernander, skattm. bibliotekarie Samzelius.

Veteranerna.

Räkenskaperna 16 april 1939—18 april 1940.

Ingående behållning: Svenska statens 4,5 % obl. à 4,000 kr. 3,960:54; Å sparkassebok 2,677:14; Å postgiro 178:86. Summa kronor 6,816:54.

Inkomster: 1 avg. av underst. ledam. 100:—; 2 avg. av ständ. ledam. 100:—; Årsavgifter 755:—; Räntor 240:—; Gåvor 157:—. Summa kronor 1,352:—.

Utgifter: 1939 års Majhälsning 507:50; Expedition o. porton 48:73; Kurators redaktionsarvode 50:—; Nationens Allmänna stipendiefond 150:—; Nationens fackelfond 7:—. Summa kronor 763:23.

Utgående behållning: Svenska statens 4,5 % obl. à 4,000:— kr. 3,960:54; Å sparkassebok 3,391:39; Å postgiro 53:38. Summa kronor 7,405:31.

Årsavgiften för 1940.

Årsavgiften hoppas nämnden även detta år få emotse genom postgiroförändelse. Inbetalningskort bifogas detta brev. Liksom i följande anses skattmästaren kunna befrias från skyldigheten att kvittera på detta sätt inlevererade avgifter. Skattmästaren vore tacksam om medlemmarna snarast möjligt ville insända sin avgift (årsavgift minst 3:— kr., ständig minst 50:— kr., understödande minst 100:— kr. till Södermanlands-Nerikes Nations Veteraner, Uppsala (Postgirokontonummer 259006).

Trots att året för oss alla är ett tungt år hoppas vi att veteranerna med glädje skola sända sin årsavgift. I år repareras nationshuset och i det sammanhanget vilja vi iordningställa ett par kopior av gamla inspektorsporträtt. Bidragen äro alltså mycket välkomna.